

НАША СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 12 (1163) 19 САКАВІКА 2014 г.

25 сакавіка - Дзень Волі

20 гадоў Канстытуцыі Беларусі 1994 года

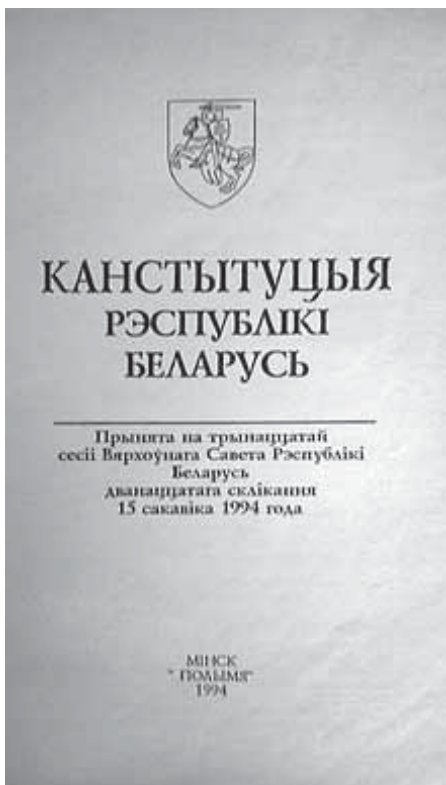
20 гадоў таму была прынятая Канстытуцыя новай незалежнай Беларусі.

15 сакавіка 1994 года першы асноўны закон незалежнай Беларусі прынялі дэпутаты Вярхоўнага Савета 12-га склікання.

Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, прынятая Вярхоўным Саветам 15 сакавіка 1994 года, была пятая па ліку Канстытуцыя ў гісторыі Беларусі (раней Канстытуцыі БССР прымаліся ў 1919, 1927, 1937, 1978). Канстытуцыя 1994 года абвясціла Рэспубліку Беларусь унітарнай дэмакратычнай сацыяльна-прававой дзяржавай. Тэрмін «сацыяльна-прававая дзяржава» азначае, што асноўнай мэтай РБ з'яўляецца стварэнне ўмоваў для свабоднага развіцця асобы, рэалізацыя яе інтарэсаў у рамках існых законаў. Канстытуцыя ўстанавіла новую — прэзідэнцкую форму дзяржаўнага кіравання. Пры прэзідэнцкай форме кіравання Прэзідэнт з'яўляецца кіраўніком дзяржавы. Ён фармуе вышэйшы выканаўчы орган улады — урад (Савет Міністраў) і нясе адказнасць за яго дзейнасць. Канстытуцыя ў артыкуле 17 абвясціла беларускую мову адзінай дзяржаўнай мовай у Беларусі.

Артыкул 17. Дзяржаўнай мовай Рэспублікі Беларусь з'яўляецца беларуская мова.

Рэспубліка Беларусь забяспечвае права свабоднага карыстання рускай мовай як мовай міжнацыянальных зносін.

125 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Пігулеўскага

ПІГУЛЕЎСКІ Уладзімір Васілевіч [псеўданім: Гуль; 26.2(10.3).1889, Гародня - 17.6.1958, Рыга], празаік, драматург, перакладчык, крытык, педагог. Пісаў на беларускай, латышскай і рускай мовах. У 1907 скончыў Менскую мужчынскую класічную гімназію. У 1908 паступіў на гістарычна-філалагічны ф-т Пецябургскага ун-та, пасля сканчэння якога ў 1912 адбыў вайсковую павіннасць. У гады 1-й сусветнай вайны на фронце, служыў у авіяатрадзе, быў узнагароджаны. У 1918 удзельнічаў у барацьбе за беларускую дзяржаўнасць, быў дыпламатычным кур'ерам пры ўрадзе В. Ластоўскага. З 1922 жыў у Даўгапілсе (Дзвінску), выкладаў у бел. гімназіі. У 1924-25 быў дырэктарам Люцынскай беларускай гімназіі. Карыстаўся падтрымкай Я. Райніса. Друкавацца пачаў у 1924. У 1925 у выніку сфабрыкаванага ўладамі Латвіі т.зв. "беларускага працэсу" адхілены ад педагогічнай дзейнасці. Пераехаў у Рыгу; працаваў у

кааператыўным банку. На з'ездзе беларускіх культурна-асветных устаноў у 1926 у Рызе вылучаны на пасаду загадчыка Беларускага аддзела пры Міністэрстве асветы Латвіі; працаваў там у 1926-34. Пасля дзяржаўнага пераворту К. Ульманіса ў 1934 арыштаваны і сасланы ў Ліепайскі лагер (1935). Па вызваленні займаўся журналістыкай. У 1940-41 працаваў інспектарам Міністэрства асветы Латвійскай ССР. У час вайны ў эвакуацыі ў Тартарстане. Пасля вайны жыў у Рызе; выкладаў у марходным вучылішчы, педагогічным інстытуце. Пасля выхаду на пенсію ў 1950 займаўся літаратурнай працай. Перакладаў на беларускую мову з латышскай і чэшскай. На латышскую мову пераклаў камедыю Я. Купалы "Паўлінка", якая была пастаўлена ў 1949 Латвійскім мастацкім тэатрам імя Я. Райніса.

Публікаваў у латышскім друку артыкулы пра беларускую культуру і літаратуру. Член СП Беларусі з 1957, заслужаны дзеяч культуры Беларусі.

Вікіпедыя.

(Пра ў. Пігулеўскага чытайце на ст. 7.)

22 сакавіка - Дзень памяці Кастуся Каліноўскага

З восні 1863 года, калі асноўныя палявыя аддзелы і злучэнні паўстанцаў на Беларусі былі разбітыя, К. Каліноўскі сканцэнтраваным намаганні на заапазаванні сілаў для новага выступлення ўвесну. Але, выдадзены здраднікам, ён быў у ноч на 29 студзеня 1864 года схоплены царскімі жандарамі ў Святыянскіх мурах (побач з саборам Святога Яна) у Вільні, дзе хаваўся пад імем Ігната Вітажэнца.

Падчас следства, у вязніцы К. Каліноўскі напісаў свой славеты "Ліст з-пад шыбеніцы", яго завет усяму беларускаму народу на ўсе вякі.

150 гадоў таму назад 22 сакавіка 1864 года Кастусь Каліноўскі быў павешаны на Лукішскім пляцы ў Вільні.

Браты мае, мужыкі родныя.

З-пад шыбеніцы маскоўскай прыходзіць мне да вас пісаці, і, можа, раз астатні. Горка пакінуць зямельку родную і цябе, дарагі мой Народзе. Грудзі застогнуць, забаліць сэрца, - але не жаль згінуць за тваю праўду... Нямаш, браткі, большага шчасця на гэтым свеце, як калі чалавек у галаве мае розум і навуку... Але як дзень з ночы не ходзіць разам, так не ідзе разам навука праўдзівая з няволяй маскоўскай. Дапокуль яна ў нас будзе, у нас нічога не будзе, не будзе праўды, багацтва і ніякай навукі, - адно намі, як скацінай, варочаць будуць не для добра, а на пагібель нашу... Бо я табе з-пад шыбеніцы кажу, Народзе, што тагды толькі зажывеш шчасліва, калі над табою Маскаля ўжо не будзе. Твой слуга, Яська-гаспадар з-пад Вільні.

ЭМАНУІЛУ ІОФЕ - 75

Эмануіл Рыгоравіч ІОФЕ - беларускі гісторык, доктар гістарычных навук.

Зрабіў істотны ўнёсак у беларускую гістарыяграфію, даследаванне гісторыі габрэяў Беларусі, вывучыў і апісаў шэраг малавядомых аспектаў Вялікай Айчыннай вайны, а таксама правёў аналіз жыцця і

дзейнасці шэрагу кіраўнікоў БССР. Вядомы таксама як актыўны папулярызатар гістарычных ведаў, педагог і грамадскі дзеяч.

Нарадзіўся 20 сакавіка 1939 года ў г. Беразіно Менскай вобласці (на той момант - гарадскі пасёлак Магілёўскай вобласці). Напачатку Вялікай Айчыннай вайны сям'і Іофе ўдалося эвакуавацца ў Казахстан. Увесну 1945 года сям'я Іофе вярнулася з Казахстана ў Беразіно.

У 1946 году Эмануіл паступіў у Бярэзінскую сярэднюю школу № 2, якую скончыў улетку 1956 года з дзвюма чацвёркамі і астагнімі выдатнымі адзнакамі ў атэстаце. У гэтым жа годзе ён паступіў на першы курс гістарычнага факультэта БДУ.

Пасля заканчэння ўніверсітэта ў 1961 годзе быў накіраваны на працу настаў-

нікам гісторыі і грамадазнаўства ў Крамоўскую сярэднюю школу Старадарожскага (затым Слуцкага) раёна Менскай вобласці. У школе ён працаваў да 1964 года, пасля чаго перайшоў працаваць у Навапольскі сельскагаспадарчы тэхнікум.

У 1969 годзе, працягваючы працаваць у школе, паступіў у завочную аспірантуру Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР. У 1975 годзе Іофе абараніў кандыдацкую дысертацыю. У 1983 году ён стаў дацэнтам. У красавіку 1993 года Эмануіл Іофе абараніў доктарскую дысертацыю і з гэтага часу працуе прафесарам кафедры паліталогіі і права Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта. У 1995 годзе ВАК Беларусі прысвоіў яму навуковае званне "прафесар".

Вікіпедыя.

(Пра Э. Іофе чытайце на ст. 4.)

ISSN 2073-7033

Дубровенскі пояс-абярог пісьменніку за гістарычны раман

Горад Дуброўна, як і яго бліжэйшыя падняпроўскія ды пасожскія пабрацімы, Орша з паўночнага боку, а Мсціслаў з Крычавам з паўднёвага, за стагоддзі свайго існавання зведалі багата ліха - такая ўжо доля ўсходняга памежжа Беларусі, бо надта ласы да чужога сусед - замежнік выдаўся, і люду тутэйшаму патрабавалася нямаля мужнасці, каб выстаяць супраць нападнікаў пакуль падаспее вайсковая падмога. А затым ацалелыя, пахаваўшы - аплакаўшы забітых суродзічаў і сваякоў, зноў і зноў упарта ўзнімалі з руін і папалішчаў жылло, бязлітасна парабаванае ды знішчанае ворагам. Штотраз аднаўлялі гаспадарку, каб доўжыць свой беларускі род. Доўжыць у традыцыях дзядоў-продаў і свайго старажытнага спагадлівага бога, імя якога замацавалі ў адпаведную прыказку: "Цёмна ў лесе без Бялуна".

- Вось гэтыя мае землякі, у тым ліку адзін з галоўных герояў юнак - борнік, а не толькі князі-шляхта, і сталі асновай новага гістарычнага рамана "Перад патопам", - кажаў пісьменнік Эрнест Ялугін, выступаючы ў сельскім Доме культуры перад жыхарамі аграгарадка Буда на Дубровеншчыне.

На сустрэчу з пісьменнікам дружна прыйшлі не толькі будаўлянцы, пажылыя і моладзь, а і нямаля хто з суседняй, праз чыгуначную дарогу на Смаленск Асінаўкі, дзе Эрнест Ялугін калісьці нарадзіўся, і дзе цяпер ёсць вуліца, са згоды асінаўцаў названая яго імем.

Пачаў жа пісьменнік выступ напамінам пра Дзень роднай мовы, якая ажно Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый прызнаная велізарнай каштоўнасцю ў справе людскога выжывання. А следам згадаў прашчэра майстра беларускага паэтычнага слова Рыгора Барадуліна, бо было гэта якраз на наступны дзень пасля жалобнай цырымоніі развітання з адышоўшым у вечнасць народным паэтам.

Эрнест Ялугін па памя-

ці прачытаў і некалькі вершаў Рыгора Барадуліна, звярнуўшы ўвагу слухачоў на віртуознае валоданне выдатным майстрам глыбока народнай беларускай лексікай, што і дазволіла ствараць таленавітаму гэту непаўторную шэдэўры.

А пасля распачалася зацікаўленая гутарка прысутных з пісьменнікам і пра ягоны новы твор, гістарычны раман "Перад Патопам". Адначасова згадаліся і ранейшыя творы якія асабліва запомніліся, пачынаючы з аповесцяў "Мсціслаўцаў пасах" і "Без эпітафіі". Тых, хто ўжо азнаёміўся з новым раманам, адзначалі цікавасць і значнасць яго зместу. Чуліся і шкадаванні, што кнігу нельга набыць. І не дзіва: выйшла яна, можна сказаць, рарытэтам. Зусім невялікім накладам для твора такога рангу.

Прыхільнікаў літаратурнага таленту Эрнеста Ялугіна аказалася нямаля і ў самой Дуброўне. Як і ў Будзе, практычна ўсе месцы былі занятыя ў актавай зале Дубровенскай школы мастацтваў.

Імпрэза зноў распачалася з ушанавання памяці Рыгора Барадуліна і чытання вершаў народнага паэта, і зноў Эрнест Ялугін гаварыў аб важнасці не толькі пасіўнага ведання, а паўсюднага ўжывання беларускай сваёй мовы і для лепшага духоўнага яднання як адметнага народа, ды і павагі з боку суседзяў. А то і з пункту гледжання зусім "празаічнага" - эканомікі, захавання працоўных кадраў. Каб не разбягаліся

хто куды, прывабленыя нейкімі матэрыяльнымі выгадамі.

Зберажэнню народа і павышэнню яго духоўнасці прыкметна спрыяе таксама развіццё, шанаванне сваёй адметнай культуры, працягваў пісьменнік, таму гэтае пытанне таксама не засталася па-за межамі раманавай дзеі. Можна згадаць духоўных асветнікаў Васіля Цяпінскага, кніжнікаў Пятра Мсціслаўца, Сымона Буднага і іншых герояў рамана.

Цікавіліся ў пісьменніка, а як і чаму ён увогуле ўзяўся за стварэнне гістарычных твораў.

- Можна, таму, што яшчэ ў школьныя гады я блізка пазнаёміўся з мясцовымі краязнаўцамі, - адказаў ён. - А, можа, калі працаваў у Мсціславе, у рэдакцыі раённай газеты і зацікавіўся лёсам тамтэйшага выхадца, які ўрэшце стаў адным з першых, следам за Францішкам Скарынам, майстрам кнігадрукавання ва Усходняй Еўропе. А магчыма, пачалося з пошукаў разгадкі, чаму мой дваюродны дзед Мікалай Бабровіч машыніст мінскага крэйсера "Эмір Бухарскі" аказаўся адным з кіраўнікоў паўстання 1906 года ваенных маракі Балтыйскага флота, куды заганялі на службу нямаля беларусаў разам з украінцамі і прыбалтамі, а яны паўсталі супраць Расійскай імперыі, за што каго расстралялі адразу, каго, як майго суродзіча, загналі на бестэрміновую катаргу ў Сібір. Увогуле ж творы маёй гістарычнай прозы, як ужо заўважалі некаторыя даследчыкі, звязаныя адной галоўнай тэмай - чаму і як мой народ захачеў і змог стаць нарэшце беларусамі, нацыяй, хоць у гэта ўжо многія не верылі, што атрымаецца. Ды і цяпер яшчэ ў Масквіі нямаля

скептыкаў. Таямніца!

У ходзе імпрэзы адзначалася не толькі мастацкая, а разам і духоўная значнасць для беларусаў гістарычных твораў Эрнеста Ялугіна.

- Яны ўяўляюць сабой неаспрэчную каштоўны культурны здабытак сучаснай беларускай мастацкай літаратуры, - адзначыла і гісторык, дырэктар рабочай групы па стварэнні краязнаўчага музея Вераніка Пятрова, якая вяла абедзве імпрэзы.

А ў завяршэнне прэзентацыі галоўны спецыяліст аддзела культуры Дубровенскага райвыканкама Людміла Аляксееўна Дударова пад дружны ўхвальныя апладысменты аперазала пісьменніка тканым поясам з квяцістым беларускім арнамантам.

- Гэта пояс-абярог са старажытным дубровенскім узорам - сціпляя, але шчыра ўзнагарода ад нас, землякоў аўтару за выдатны раман пра Беларусь - сказала яна.

Наш кар.

На здымках:

1. Аматыры кнігі аграгарадка Буда і суседняй Асінаўкі дружна прыйшлі ў сельскі Дом культуры на сустрэчу з пісьменнікам Эрнестам Ялугіным.

2. У актавай зале Дубровенскай школы мастацтваў. Прыемны занятак для аўтара: Эрнест Ялугін падпісвае кнігі дубровенскім чытачам. Побач - вядоўца імпрэзы дырэктар рабочай групы па стварэнні краязнаўчага музея Вераніка Пятрова.

3. Асінаўка. На вуліцы імя Э. Ялугіна. Калісьці тут знаходзіўся дома, у якім будучы пісьменнік нарадзіўся. Дом згарэў у часе Вялікай Айчыннай вайны.

Фота Н. Фарэйтаравай.

Да 200-годдзя Тараса Шаўчэнкі

... І мяне ў сям'і вялікай,
Ў сям'і вольнай, новай,
Не забудзьце памянуці
Добрым ціхім словам.
З верша Тараса Шаўчэнкі
"Запавет"(1845).
Пераклад Янкі Купалы.

Тарас Рыгоровіч Шаўчэнка (1814-1861) - вядомы ўкраінскі пісьменнік, мастак, грамадскі дзеяч. У гэтым годзе адзначаецца 200-гадовы юбілей вялікага Кабзара Украіны. Даследчыкі творчасці пісьменніка звязваюць яго імя з заснаваннем новай украінскай літаратуры, адзначаюць вялікі ўклад у нацыянальную мову. Творчая спадчына Т. Шаўчэнкі прасякнута любоўю да роднага краю, да культуры і традыцый свайго народа. Яго творы добра ведаюць у многіх краінах свету. На беларускую мову перакладалі паэзію ўкраінскага Кабзара Янка Купала, Якуб Колас, Кандрат Крапіва, Аркадзь Куляшоў і іншыя пісьменнікі.

Да юбілею Тараса Шаўчэнкі ў Прэзідэнцкай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь адкрылася выстава "Вялікі Кабзар Украіны". На экспазіцыі размешчаны матэрыялы XIX - XX стагоддзяў, сярод якіх прадстаўлены выданні твораў пісьменніка, пераклады яго паэзіі на іншыя мовы, а таксама працы даследчыкаў, якія прысвечаны жыццю і літаратурнай спадчыне выдатнага дзеяча.

Святлана Паўлавіцкая,
галоўны бібліятэкар аддзела
старадрукаваных і рэдкіх выданняў
Прэзідэнцкай бібліятэкі
Рэспублікі Беларусь.

Дыктоўка крочыць па краіне

Сёмая агульнанацыянальная дыктоўка, прысвечаная 90-годдзю з дня нараджэння сьлыннага сына зямлі беларускай Васіля Быкава, крочыць па краіне і ахоплівае ўсё новае і новае рэгіёны. У гэтую грамадска-культурную кампанію ўключаюцца людзі розных прафесій і нацыянальнасцей, якія паважаюць беларускую мову і жадаюць выразіць сваю павагу да памяці сусветна вядомага пісьменніка, непасрэднага ўдзельніка Другой сусветнай вайны, які ў сваіх творах уславіў гераізм і ахвярнасьць беларускага народа, вычын простага чалавека. Асабліва важна пра гэта ўспомніць яшчэ раз сёлета, у год 70-ых угодкаў з дня вызваленьня Беларусі ад захопнікаў.

Да напісаньня дыктоўкі далучыліся і навучэнцы Гуманітарнага ліцэя імя Якуба Коласа. Быў абраны ўрываек з кнігі пісьменніка "Доўгая дарога дадому", якая з'яўляецца аўтабіяграфіяй і ў найбольшай ступені звязана з асабістым лёсам Васіля Быкава.

Сярод ліцэістаў выпускнога курса бездакорна напісалі дыктоўку Ксенія Аліферка

і Юлія Курловіч, з чым я іх шчыра віншую і жадаю далейшых поспехаў у здачы выпускных іспытаў і ў цэнтралізаваным тэставанні.

Уладзімір Дзіска.

УНІВЕРСІТЭТ ЛАЗАРСКАГА / LAZARSKI UNIVERSITY

вядучы прыватны ўніверсітэт бізнесу і права ў Польшчы

- Студэнты з 30 краінаў свету
- Кваліфікаваныя выкладчыкі з ЗША і Еўропы
- Выпускнікі англамоўных праграмаў атрымліваюць два дыпламы – польскі і брытанскі
- Сістэма адукацыі накіраваная на высокую якасць і практычны досвед
- 96% выпускнікоў знаходзяць працу адразу пасля заканчэння ўніверсітэта

«Самы інавацыйны і крэатыўны ўніверсітэт у Польшчы» паводле вынікаў конкурсу сярод прыватных універсітэтаў 2010 і 2011 гг.

Даведайся больш: belinfo@lazarski.edu.pl

www.lazarski.ru

Тэлефон: +48 500 167 406

ТAA «Крэатыв Груп», УНП 191751509

Выстава ў Прэзідэнцкай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь "Эмануілу Рыгоравічу Іофе - 75"

У Прэзідэнцкай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь экспануецца выстава, прысвечаная 75-гадоваму юбілею гісторыка, палітолага, сацыёлага, культуролага і педагога, доктара гістарычных навук, прафесара Э.Г. Іофе.

Імя беларускага навукоўца добра вядома не толькі на Беларусі, але і за яе межамі. **Эмануіл Рыгоравіч Іофе** нарадзіўся 20 сакавіка 1939 года ў г. Беязіна Менскай вобласці (у тых гады - гарадскі пасёлак Магілёўскай вобласці).

Э.Г. Іофе ўнёс значны ўнёсак у развіццё грамадскіх навук і адукацыйнай сістэмы ў краіне. Кола навуковых зацікаўленняў Э. Іофе вельмі шырокае. Ён даследуе гісторыю Беларусі, перыяд грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, гісторыю беларускай навукі і культуры, беларускую гістарыяграфію і гісторыю габрэяў на Беларусі.

Ключавыя навуковыя даследаванні Іофе зроблены ў вобласці маладаследаваных і недаследаваных старонак Другой сусветнай вайны і жыцці дзейнасці шэрагу кіраўнікоў БССР. Ён лічыцца адным з асноўных у Беларусі адмыслоўцаў па гісторыі Халакосту.

Ён аўтар больш за 1550 публікацый, большасць з якіх выйшлі на беларускай і рускай мовах; некаторыя - на англійскай, нямецкай, польскай, украінскай і іншых мовах. Шматгадовая плённая праца навукоўца адзначана дзяржаўнымі ўзнагародамі.

У рамках працы прафесарам кафедры паліталогіі і праваў Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта Іофе вядзе маштабную выкладчыцкую працу. Ён быў адным з першых лектараў, якія перайшлі на беларускую мову ў выкладанні паліталогіі, распрацаваў цэлы шэраг новых лекцый і спецкурсаў. Студэнты за-

вуць яго "майстрам дыскусіі" за творчы і крэатыўны падыход у правядзенні семінараў.

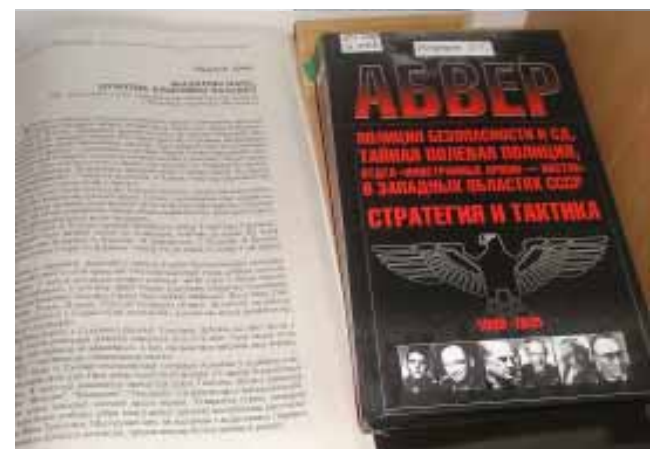
Выстава ў Прэзідэнцкай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь знаёміць толькі з некаторымі са шматлікіх кніг навукоўца. Сярод іх адмысловае месца займаюць працы, якія з'явіліся ў апошнія дзесяцігоддзі.

Так, на выставе прадстаўлены выданні "**Беларускі штаб партызанскага руху**", "**Вышэйшае партызанскае камандаванне Беларусі. 1941 - 1944**", у якіх Э.Г. Іофе выкладае гісторыю партызанскіх злучэнняў, прыводзіць біяграфічныя звесткі пра 120 прадстаўнікоў ваеннага камандавання, кіраўнікоў і адказных працаўнікоў Паўночна-заходняй аператыўнай групы ЦК КП(б)Б і СНК БССР, Цэнтральнага штаба партызанскага руху, Беларускага штаба партызанскага руху, камандзіраў, камісараў і начальнікаў штабоў

пастаянных і часовых злучэнняў.

Зацікавіць чытача таксама кніга Э. Іофе "**Ад Мяснікова да Малафеева. Хто кіраваў БССР**". У выданні распавядаецца пра першых сакратараў ЦК Кампартыі Беларусі, старшынёў Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта (ЦВК) і Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР, кіраўнікоў ураду рэспублікі ў перыяд з 1919 па 1991 год. Аўтар шырока выкарыстоўвае архіўныя матэрыялы, прыводзіць невядомыя ці малавядомыя факты з жыцця гэтых партыйных і дзяржаўных дзеячаў.

У гісторыі дагэтуль ня мала "белых плям". Адна з іх - дзейнасць нямецкіх спецслужбаў на заходніх межах СССР падчас Другой сусветнай вайны. У кнізе "**Абвер, паліцыя бяспекі і СД, таёмная палявая паліцыя, адзел "Замежныя войскі - Усход" у заходніх абласцях СССР. Стратэгія і тактыка: 1939-1945**" Э.Г. Іофе раскрывае падрыўную дзейнасць абвера, паліцыі бяспекі і СД, таёмнай палявой паліцыі, аддзела "Замежныя войскі - Усход" Генштаба сухапутных войскаў Нямеччыны, а таксама ахоўных дывізіяў, палявой жандармерыі, ваенных камандатур і знішчальных каманд супраць Чырвонай Арміі, партызанскага руху і антыфашысцкага падполля ў 1939-1945 гг. Падрабязна апісаны формы і метады барацьбы выведвальна-дыверсійных шквал супраць войскаў Заходняга, Цэнтральнага, Беларускага і Прыбалтыйскага франтоў.

Пры напісанні кнігі аўтар выкарыстоўваў архіўныя і музейныя матэрыялы Расіі і Беларусі, мемуары вядомых кіраўнікоў нямецкіх і савецкіх спецслужбаў, выведнікаў, а таксама матэрыялы перыядычнага друку.

Эмануіл Рыгоравіч Іофе вядомы таксама як актыўны папулярызатар гістарычных ведаў, педагог і грамадскі дзеяч.

Шырокаму колу чытачоў будзе цікава такое выданне як "**Нобелеўскія лаўрэаты з беларускімі каранямі**" (у суаўтарстве з Ж. Мазец).

Кніга знаёміць чытача з жыццём і дзейнасцю выхадцаў Беларусі - лаўрэатаў Нобелеўскай прэміі ў вобласці эканомікі, хіміі і фізікі Саймана Каваля, Аарона Клуга, Жарэса Алфёрава, лаўрэатаў Нобелеўскай прэміі міру Менахема Бегіна і Шымона Пераса. У гэтым выданні апублікаваны цікавыя звесткі пра дзевяць нобелеўскіх лаўрэатаў з беларускімі каранямі: фізікаў Рычарда Фейнмана, Шэлдана Лі Глэшоў, Джэрона Фрыдмана,

Марціна Пэрле, Фрыдэрыка Райнса; мікрабіёлага Зельмана Ваксмана; хімікаў Іллі Прыгожына, Алана Хігера і лаўрэата Нобелеўскай прэміі міру Іцхака Рабіна.

Азнаёміцца з выданнямі можна ў чытальнай зале Прэзідэнцкай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь.

Карыстанне Прэзідэнцкай бібліятэкай Рэспублікі Беларусь бясплатнае. Для запису ў бібліятэку неабходны пашпарт, каларыявая фатаграфія 3x4.

Бібліятэка таксама аказвае дадатковыя паслугі па капіяванні і сканаванні фрагментаў дакументаў, запису на дыскеты, CD-ROM, флэш-карту і інш.

Адрас: 220010, г. Менск, вул. Савецкая, 11 (правае крыло Хаты ўрады), тэл. 222-42-90. Вэб-сайт: www.preslib.org.by

Лычагіна Т.А.,
загадчык аддзела
бібліятэчнага маркетынгу
Прэзідэнцкай
бібліятэкі Рэспублікі
Беларусь

